

V. évfolyam 4. szám

2019. április

FORRÁS

A NAGYVÁRAD-ÚJVÁROSI SZENT LÁSZLÓ-PLÉBÁNIA HAVILAPJA

Fotó: Voitések

Pieta és a talapzat szövege a Nagyvárad-Olaszi plébániatemplom kertjében

**ISTEN ANYJA, KÉRLEK ESDVE,
MÉLYES MÉLYEN VÉSD SZÍVEMBE
SZENT FIADNAK SEBEIT**

Engedjük, hogy Jézus húsvéti misztériuma idén is új életet adjon nekünk!

„(...) Húsvét reggelén – a szent három nap során végigjárt szakaszokat felidézve a szekvenciának – vagyis egy himnusznak, egyfajta zsoltárnak – az éneke ünnepélyesen megszólaltatja a feltámadás meghirdetését; azt mondja: »Reményünk, Krisztus feltámadt, és előttünk megy Galileába.« Ez a nagy bejelentés: Krisztus feltámadt! A világ sok népében, főleg Kelet-Európában, ezekben a húsvéti napokban az emberek nem »jó napot«-tal, nem »jó estét«-tel, hanem a »Krisztus feltámadt!« mondattal, vagyis a nagy húsvéti bejelentéssel köszöntik egymást: »Krisztus feltámadt!« A szent három nap ezekben a meghatott ujjongással kimondott

szavakban éri el tetőpontját. Ezek a szavak nemcsak az öröm és remény meghirdetését tartalmazzák, hanem a felelősségre és a küldetésre is figyelmeztetnek. A szent három nap nem szűkül a húsvéti édességekre, a tojásra, az ünneplésre – még ha ezek szépek is, hiszen a család ünnepléséről van szó –, nem szűkül ezekre. Hanem onnan indul az út a küldetéshez, az örömhír hirdetéséhez: Krisztus feltámadt! Ez a hír – melyhez a szent három nap vezet, miközben fel is készít, hogy befogadhassuk – hitünknek és reményünknek a középpontja, a lényeg, a meghirdetés – vagy egy nehéz, de mindent kifejező szóval –, a kérés, amely folytonosan evangelizálja az Egyházat, az Egyház pedig maga azt a küldetést kapta, hogy evangelizáljon. (...)

Az egyetlen, aki megigazulttá tesz minket, az egyetlen, aki újjászületést szerez nekünk: Jézus Krisztus. Senki más! És ezért semmit sem kell fizetnünk, mert a megigazulás – az igaz emberré válás – ingyenes. Ilyen nagy Jézus szeretete: ingyen ad életet, hogy szentté tegyen minket, hogy megújítson minket, hogy megbocsásson nekünk! **Ez a húsvéti három nap lényege!”**

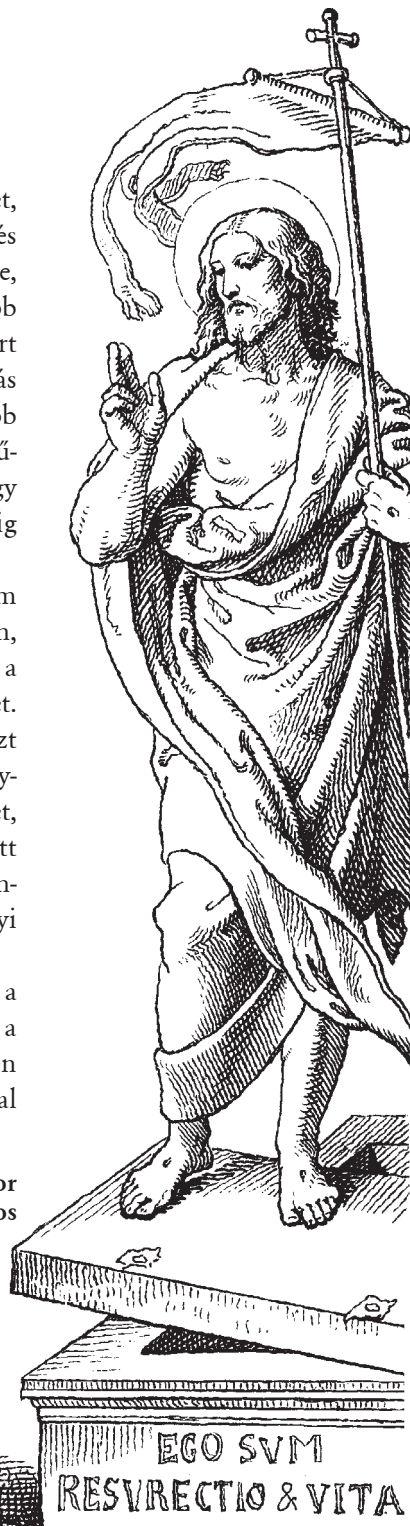
Húsvét – Feltámadás

Április hónapnak legnagyobb ajándéka a húsvét, Jézus feltámadásának az ünneplése. Ez az ünneplés Istenhez kell közelebb vigyen bennünket évről évre, de persze axióma, hogy az Istenhez a legegyszerűbb út mindig az embertestvéreken keresztül vezet, ezért húsvét ünneplésében is együtt van az istenimádás és az emberszeretet. Jézus is erre a két legfontosabb dologra tanított bennünket egész nyilvános működésében, szenvedésével és kereszthalálával, hogy az Atya gyermekei vagyunk, egymásnak pedig testvérei.

Húsvét a szabadságnak is az ünnepe, no nem a vakáció, vagy a munkaszüneti napok értelmében, hanem Jézus életáldozata értelmében, ugyanis a leghatalmasabb cselekedet a másoknak odaadott élet. Ebben erősödünk, ebbe az irányba haladunk, ezt szítjuk fel magunkban is személy szerint mindannyian húsvét ünneplésében. Csak az odaadott élet, a másoknak szentelt tett, csak a keresztre szegezett kéz igazán szabad. Egyébként az ember rabja önmagának, szenvedélyeinek, önzésének és még annyi minden másnak.

Ez az irány a mi irányunk, ez vezet el a Forráshoz, Isten szeretetéhez, és persze, hogy aki a forráshoz akar eljutni, annak az árral szemben kell úsznia, önmagával, a korszellemmel, a divattal szemben, de ez a szabadság húsvéti útja.

Pék Sándor
plébános

Elhagyott bennünket? Vagy ez a mennybemenetel is értünk, a mi üdvösségünkért történt, mint a megtestesülés? A pokolraszállás és a mennybemenetel egyetlen, értünk végbevitt üdvösségtörténeti esemény két legtávolabb eső pólusa. Nagyszombat különös csöndjében ünnepeljük a felfoghatatlan titkot: „szállá alá poklokra”. Ha fölfogni nem is, szemlélni mindenesetre lehet ezt a misztériumot, mint egy képet (ikont), melyen látjuk, hogy Krisztus – alászállva az alvilágba – megragadja Ádámot, és kihúzza a sötétségből a világosság országába. E képet szemlélve rádöbbenünk, hogy Krisztus értünk, a mi üdvösségünkért a legnagyobb mélységben is vállalta emberségünket és sorsunkat. Nem a halál a legnagyobb mélység, hanem az Istentől elszakadt, értelmetlen, magányos létezés. A halál ennek csak szimbóluma. A halálban az alvilág mélységeitől félünk, mely az ember bűne miatt „Istenmentes övezet” lett. Olyan létmód, amelyben az Isten visszautasítása véglegesült. Ide szállt le értünk Krisztus, hogy itt is jelen legyen az Isten!

A Golgotán és a kereszten ez nem látszik, ott csak a biológiai halál vállalása nyilvánvaló a külső szemlélő számára. A hit szemével azonban láthatjuk a poklokra való leszállásban, hogy milyen fölfoghatatlanul nagy Krisztus szeretete irántunk, hogy hová is ment el az eltévedt bárányért a jó pásztor. És most, hogy Jézus Atyja égi dicsőségébe emelkedik megdicsőült testével, gondol-e rám? Fölvisz-e oda engem is? A mennybemenetel ünnepének hajnalán szorongva kérdezem meg Uramat: Jézusom, ebben a végtelen nagy dicsőségben, amelybe most emelkedel, jelent-e még valamit is számodra a mi földünk? A mi utaink, ahol kerestél engem? Mond-e még neked valamit a nevem?

Kétféle szorongás fojtogatta lelkemet. Az első föloldódott Nagyszombat csöndjében: az a szorongás, hogy vállal-e engem Jézus halálom belső, istentelen zuhanásában? Leszáll-e értem oda is, ahol az árnyak nem kelnek föl többé, hogy dicsérjék az Istent? A másik, talán még nagyobb szorongásom ma oldódik: az, hogy vállal-e engem Jézus dicsősége tetőfokán, az Atya jobbján? Megvall-e engem, mikor majd mindenek térdet hajtanak előtte a mennyben, a földön és az alvilágban? Mellékszereplő vagy néma statisztá leszek, amikor ő az örök üdvösség asztalánál ül Atyja dicsőségében, a szeráfok, a kerubok és a hatalmasságok között? Emlékszik-e rám? Keres-e szemével a nagy tömegben?

Lásd meg, lelkem, a feleletet a mennybemenetel eseményében! Az Úr Jézus emberi testemet magával vitte. Ő nemcsak az Atyával egylényegű istenségében, hanem velem is egylényegű emberségében. Ezzel már megvallott engem. Rajtam a sor, hogy én is megvalljam őt a földön – hirdetve őt utolsó lehetetemig.

Barsi Balázs

Forrás: http://www.ppek.hu/konyvek/Barsi_Balazs_Husveti_staciok_1.pdf

ecce homo

olajfavirág illata bódít
 édesíti a keserű éjszakát
 szikkadt föld
 issza szomjasan
 a társak között magányosan
 fohászzkodó
 véres verejtékcseppjeit
 színük mint a
 halni készülő naptól
 vörösbe mártott
 bárányfelhők a domb felett
 a szomjas fű itt másnap
 élő zöldre vált
 míg oszlopra feszített
 mezítelen testre
 záporoznak a flagrum
 horgas végei
 a felszaggatott bőr árkaiban
 bíbor patakok serkennek
 minden fájdalmas csapásra
 sikoly és áldás terem ajkán
 homlokán
 töviskorona tüskéje
 ont újabb vörös élet-csermelyt
 pribékek súlyos patibulumra
 kötik karjait
 üvölt a sokaság
 vidd zsidók királya
 durva terhét
 élő sebekkel teli hátán
 vonszolja tántorogva
 arcra bukik
 drága vére ömlik orrán száján
 az arccsont fehéren kitekint
 a friss seben
 körötte üvölt a vérszagra szomjas csűrhe
 egymást tapossák
 irigyen szerencsésekre
 kik arcul köphetik
 csapások zuhognak
 zokogása értük értem szól
 üdvözülés helyén
 koponyák hegyén

az olajfavirág illatát
 elfojtja rothadó hullák szaga
 letépik sebeibe hatolt ruháját
 majd zúg a súlyos kalapács
 minden csapást
 fájdalmas jajszó követ
 míg rideg vasszögek
 tépnek húst inat csontot ideget
 szegeken függő test
 mellkasa feszül
 fuldokol
 az életösztön él
 levegőt venni kényszerül
 lába tolná testét magasra
 talán sikerül
 még egy fájdalmas lélegzetet venni
 oxigénhiány
 izomgörcs
 kékülnek ajkak
 az ég feketén gyászol
 távolabb anyja
 néma fájdalom szobra
 nyelv dagad
 pupilla tágul
 hideg verejték
 hyperthermia
 éli, éli, lama sabaktáni
 decompensatio cordis
 sóhajt
 és
 kiadja lelkét
 elvégeztetett
 katona lándzsája
 jár át
 élettelen testet
 a vas nyomán
 beteg szemére fröccsenő
 éltető folyadék
 hályogot old
 s üzen
 én vagyok az élet
 Ő
 valóban Isten Fia volt

Változnak az idők...

a nagyvárad-újvárosi Szent László

2019 februárjában felújították és újra működésbe helyezték templomunk toronyóráit. A költséges beruházás – 10 ezer euró – vredenitestvérplébániánk és Hubert testvér anyagi támogatásával valósulhatott meg. Isten fizesse nagylelkű adományukat! A munkálatokat az Oraexacta cég valósította meg.

Az alábbiakban egy rövid történeti áttekintés következik a Szent László-templom óráiról Emődi András *Régi templomi toronyórák Biharban és környékén* című könyvéből – a szerző szíves engedélyével.

Az újvárosi Szent László titulusú plébániatemplomnak csak 1790 után épült fel a kőtornya, ennek ellenére a város központi terén lévő, az 1720-as évek elejétől szakaszosan felépülő templomnak a régi püspöki rezidenciára néző főhomlokzatán emelkedő fa tornyocskájába (?) már 1748-ban óra került. A szerkezetet a Debrecenben az 1730-as évektől felbukkanó, az Abaúj vármegyei Aszalóról származó lakatos és toronyórás dinasztia két tagja készítette, Aszalai János és fia, István. (...)

Ruepp 1792-ben készítette 650 rénes forintért az újvárosi római katolikus plébániatemplom újonnan felépült kőtornyába az első, általunk is ismert toronyóráját, a leselejtezett Aszalai-féle szerkezet helyébe. Órájának gondviselését és naponkénti felhúzását is elvállalta és teljesítette is a halálát megelőző esztendőig, 1814-ig. Az órát egyébként *a Nemes Város Órájának* nevezték *mely a ... templomban tartatik.* (...)

Ruepp szerkezete hatvan esztendei működést követően, első ízben 1855-ben szorult komolyabb javításra, ekkor Staniszlászky (Sztaniszlócky) Vencel vette kezelésbe. 1864 szeptemberében a Helytartótanács elutasította Nagyvárad közönségének kérését, mely arra irányult, hogy a Tanulmányi Alapból finanszírozzanak egy 1.000 forintot is meghaladó új óra beszerzési költségeit. Éveken

avagy megújult plébániatemplom toronyórája

Fotók: Voitricsek

keresztül annak lehetünk tanúi, hogy a beszerzés elé a bizonytalan tulajdoni viszonyok is akadályokat gördítettek, hiszen e toronyóra tekintetében a kezdektől felmerült úgy a város, mint az egyház tulajdonosi és fenntartói minősége. A plébánia végül nyomtatott gyűjtőívet indított útjára *a nagyvárad-újvárosi Szt. Lászlóról címzett plébánia-templom toronyórájára*, majd a város törvényhatósági bizottságához fordult a gyűjtés után is hiányzó mintegy 250–300 forint megszerzésére, mondván, hogy *hosszú időn át a város tartotta fenn ezt az órát*. Felterjesztésének indokai ezek voltak: *a.) A Szent László templom oly nyílt helyen és a közlekedés központján fekszik, hogy nem csak az újvárosiak, hanem az egész város érdeke követeli, hogy e toronyban minél előbb óra legyen. b.) Itt e templom közelében van a város által fenntartott főreál tanoda és községi iskola melyekre nézve egy közel lévő rendszeren járó óra megfizethetetlen. c.) Ott van a város birtokához tartozó „Sas” szálloda, melynek szintén érdekében van, hogy egy pontosan járó óra tájékozza az ott beszállt vendégeket, kik nagyrészt kereskedők és kiknek ügyei gyakran órához vannak kötve*. A város vezetősége nem hatódott meg az esedező szavaktól, az ország leggazdagabb székeskáptalana pedig – aki egyúttal a plébánia kegyura is volt – mindösszesen 200 forinttal volt hajlandó segíteni az ügy folyását, de határozottan húzódozott a patronátusi terhektől, feladatvállalástól. Végül 1885. november 21-én a budapesti Nározsny Béla óraművész és a fővárosi toronyórák egyik kezelője készített árajánlatot s kivitelezte az új szerkezetet, melynek különlegessége a bejárati kapu feletti ötödik, gázvilágítású, átlátszó üvegre festett számlap volt (*transparent óra*). A Nagyvárad-i Légszeszgyárnak e világítási felszerelésért, munkadíjjal együtt 37 forintot fizettek s a nagyobb kiadások között szerepelt az összességében közel 50 forintnyi kőműves- és lakatos munka, az óraálláshoz szükséges szarufák, gerendák, deszkák 20 forintot is meghaladó ára, a 16 forintba kerülő kilenc napi ácsmunka. Nározsny 800 forintért készítette el a teljes

A régi óraszerkezet

szerkezetet, az óramutatókkal és táblákkal, súlyokkal, kötelekkel együtt. A régi óraszerkezetre Dadayhoz hasonlóan ő is igényt tartott. (...)

Nagyvárad-Újváros plébániatemplomába 1885-ben 800 forintért érkezett budapesti gyártmányú toronyóra.

Nagyvárad-Újváros római katolikus plébániatemplomának esetében adathozhatunk azt az igen ritka esetet, amikor maga a szerkezet készítője felügyelte, húzta s javította 22 esztendőn keresztül (1792-1814) a toronyórát. Georg Ruepp özvegye utólag 1.642 forintot kért e kifizetetlen munkáért, azaz évi 75 forintra taksálta egy értékes városi toronyóra teljeskörű karbantartásának és naponkénti felhúzásának díját. Azt, hogy ez nem állhatott nagyon távol a reális összegtől az is bizonyítja, hogy végül 650 forintban kiegyeztek a tulajdonos városi tanáccsal, a további konfliktusos viszony megszüntetése végett. E nagyvárad-újvárosi toronyóra 1855-ben szorult első ízben komolyabb javításra. A plébániai levéltárban fellelhető adatok szerint a szerkezetet Staniszlászky (Sztaniszlócky) Vencel ifjú mester tekintette meg, ki Szentpéterszeg elöljáróinak és az ottani református lelkésznek ajánlásával érkezett Váradra. Péterszeg az újvárosi kegyúrnak, a nagyvárad székesskáptalannak a birtoka volt, az 1850-es években uradalmi számtartósági, ispánsági központ, így vélhetően e kapcsolat révén kerülhetett képbe az órásmester. Meleg hangú ajánlóleveléből tudjuk, hogy Péterszegen egy hónapig tartó munka során az ottani óraszerkezetet megjavította és fertályosra alakította.

„Példát mutattak emberségből, önzetlenségből, felebaráti szeretetből...”

A vreden-i látogatás negyedik napján családokhoz mentünk ebédelni. Öt család vállalta, hogy megvendégeli saját otthonában a váradiakat. Nagyon izgalmas volt mindannyiunk számára, mivel betekintést nyerhettünk a mindennapjaikba. Három-négy fős csoportokba osztottak, Sándor atya úgy állította össze a csapatokat, hogy mindegyikben legyen valaki, aki jól beszél németül. Jómagam Tankó Zitával és Nyirő Szabolccsal együtt egy orvos házaspárhoz, Maria és Peter Wagenerhez kerültünk, akiknek négy gyerekük közül kettő otthon volt és velünk ebédelt.

Kifinomult ízlésű, elegáns otthonukban pazarul terített asztal fogadott. Maria elmesélte, hogy számukra is ünnep ez a nap, ezért levest is főzött, mivel náluk csak ünnepnapokon van leves. A menü háromfogásos volt, paradicsomleves, főtt krumpli, párolt vörös káposzta, marhahústekercs, rántott csirkemell almászósszal és salátával és a desszert egy nagyon finom tiramiszu torta eperöntettel. Nagyon-nagyon finom volt minden és egészséges, figyelnek arra, hogy mit esznek és a család minden tagja sportol, úsznak, bicikliznek, kézilabdáznak. Nálunk csak most van alakulóban ez a fajta életforma.

Beszélgetés közben szó esett arról, hogy van a közelükben egy nagyon szép barokk stílusú templom és ha szeretnénk, elvisznek bennünket. Hát persze, hogy tetszett az ötlet! Autóztunk kb. 5 km-t, és megérkeztünk Vreden - Zwillbrock barokk stílusú Szent Ferenc-templomához. Számomra ez volt a csoda, amit nem lehet szavakba önteni. A helynek van egy olyan varázsa, amit megélni kell, amit nem lehet elmondani - érezni kell. Gyönyörű volt! A templomtól mintegy 200 m-re volt a határtábla: Niederland - Hollandia.

Megkérdezte Mária: szeretnénk átmenni? Természetesen - válaszoltuk. Így autóztunk az első településre, hogy lássunk valamit Hollandiából.

Hihetetlenül szép élményekben volt részünk. Példát mutattak emberségből, önzetlenségből, felebaráti szeretetből és hitünk megéléséből. Köszönjük!

Balog Ildikó

Nem megy az imádkozás

A test egyetlen fájdalom.
Klinika. Műtét.
Feladat: feküdni.
Feküdni, feküdni, semmi más, csak feküdni.
Örök idő.
Töprengésre való.
Olvasni.
Imádkozni való.
Nem megy az imádkozás.
A fájdalom uralkodik.
Semmi nem jut eszembe.
Az énekeknek csupán az eleje.
Tompának érzem magam
Ostobának.
Lélektelennek.
Belül élettelennek.
Üresnek.
Szégyellem magam.
Istenem, milyen üres vagyok!
Üres tál.
A klinikán feküdni,
hogy üres tál legyen belőled.
Istenformálta fazék.
Tál, melynek szavakra nincs szüksége.
Kegyelemre, ajándékozásra, átkarolásra,
kedvességre szolgáló edény?
Edény, melyet Isten saját magával tölt meg?
Megtelik-e valóban?
Várok.
Istenem, tedd, hogy befogadjalak.
Várok.

Fordította: Kerekes Ágnes

Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus

Budapest, 2020. szeptember 13–20.

„Minden forrásom belőled fakad”

Zsolt 87,7

Testével táplál minket

I. A keresztények erőforrása

Jacque Loew-nek, az ismert egyházi írónak és szónoknak megtérése hasonló Paul Claudel-éhoz (vö. 36. l./I.). Elment egy misére. Ott azt látta, hogy sokan – köztük számos barátja – elmélyült áhítattal a pap elé járulnak, s az a szájukba tesz egy-egy ostyát. Beléhasított a gondolat: „Vagy ezek bolondok mind..., vagy én vagyok vak, s az igazi titkokat nem értem...” Érezte a vonzást e titkok felé. Elkezdett kutatni, és rövidesen megtért.

A kereszténység történelmében titkokkal találkozunk. Ezek közül az egyik legsajátosabb az Eukarisztia, a szentmise titka. A keresztények minden korban különös módon hitték, hogy a misében a kenyér és bor Krisztus testévé és vérévé válik. Már az első keresztény emlékekben szerepel ez a hit: a bor „amelyre áldást mondunk, nemde Krisztus vérében való részesedés? S a kenyér, amelyet megtörünk, nemde Krisztus testében való részesedés?” – írja Szent Pál 15–20 évvel Jézus halála után (1 Kor 10,16). Hasonlóan írnak az őskereszténység írói.

A hívők legfőbb erőforrása az átváltoztatott kenyér és bor volt. Életüket is kockára tették, hogy magukra vegyék vagy hittestvéreiknek eljuttassák azt. Az első 300 évben rejtkehelyeken vagy föld alatti üregekben, katakombákban jöhettek csak össze misére. De összejöttek, dacolva az életveszéllyel. És összejöttek a történelem egyéb üldözései idején is: Japánban (az 1597-es üldözésben), Ugandában (1855 körül) vagy Mexikóban (1926 táján) éppúgy, mint a hitleri internálótáborokban.

Szent Lucián pap vértanúról írja a történelem, hogy a börtön talajához láncolták, s nem tudott fölkelni. Ezért társai mellére tették a becsempészett kenyeret és a boros edénykét. Így mondta el a mise imáit. Majd vértanúságra készülő társaival együtt megáldoztak... Hitler internálótáboraiiban több papot azzal a megokolással vittek halálba, hogy a tilalom ellenére néhány rabot misére gyűjtöttek össze...

Mi a titka a keresztények e hitének? Honnan származik meggyőződésük, hogy a kenyér és a bor Jézussá változhat?

(Folytatása következő lapszámunkban)

Forrás: Tomka Ferenc: *Találkozás a kereszténységgel*

- **Virágvasárnap** rendes vasárnapi program, minden misében barkaszentelés, a 11 órakor kezdődő szentmisén passió.

- **Nagcsütörtök** este 6 órakor utolsó vacsora emlékmise, lábmosással.

- **Nagypéntek** este 6 órakor nagypénteki szertartás.

- **Nagyszombat** 10-6 óráig szentsír őrzése, este 8 órakor feltámadási szertartás, körmenet végén ételszentelés.

- **Húsvétvasárnap** és hétfőn vasárnapi program (szentmisék 9, 11 és este 6 órakor).
- Az esti mise kórusa szívesen vár jelentkezőket, zenészeket és nem zenészeket, fiatalokat és időseket, akik szívesen énekelnek és szolgálnak ezeken az alkalmakon.
- **Utolsó útjukra kísértük:** március 14-én † Urbán Margit, március 15-én † Györfi János, március 29-én † Horváth György, április 1-én † Tatár Antal testvéreinket.

A SZENTMISE OLVASMÁNYAI

Nagyböjt. 5. vas. – ápr. 7.: Iz 43,16-21 – Filippi 3,8-14 – Jn 8,1-11
Virágvasárnap – ápr. 14.: Iz 50,4-7 – Filippi 2,6-11 – Lk 22,14-23.56
Nagypéntek – ápr. 19.: Iz 52,13-53,12 – Zsid 4,14-16; 5,7-9 – Jn 18,1- 19,42
Húsvétvasárnap – ápr. 21.: ApCsel 10,34a.37-43 – Kol 3,1-4 – Jn 20,1-9
Isteni Irgalmasság vasárnapja – ápr. 28.: JApCsel 5,12-16 – Jel 1,9-11a.12-13.17-19 – Jn 20,19-31

A havilapot szerkeszti a Nagyvárad-Újvárosi Szent László Római Katolikus Plébánia.
410209 Nagyvárad, Primáriei utca 9. Telefon: 0259/431-652. www.szentlaszloplebania.ro
facebook: Nagyvárad-Újvárosi-Szent-László-Római-Katolikus-Plébánia
Készült a nagyváradí Litera Print nyomdában.